

Prenumerationspris:

$\frac{1}{1}$ år Ekr. 2:—
 $\frac{1}{2}$ " " 1:—

Estlandssvensk tidning

Utgivare och redaktör: N. Blees, Rütli 9, Tallinn

Pren. pris till utlandet:

$\frac{1}{1}$ år Ekr. 3:—
 $\frac{1}{2}$ " " 1:50

Folkhögskolan.

Ny rektor.

Folkhögskolan började sitt läs-år för i år torsdagen den 17 oktober. Av 33 till denna vintertkurs anmälda elever, antogs 26. Arbetet är alltså nu i full gång — det arbetas friskt.

Varför vi särskilt denna gång omnämna folkhögskolan är med anledning av att skolan fått ny rektor och ny husmor. Förutom att rektor F. Erlund lämnade skolan — varom redan skrivits i "Nya Kustbon" — har även dess husmor fru Kristine Grönberg nu på hösten avgått — hon har gift sig med tidningsmannen herr Grönberg. Vi begagna oss av tillfället att även till avgående nygifta fru Grönberg här frambära ett varmt tack för framgångsrikt utfört arbete vid skolan. Fru G. skötte sina åligganden med energi och sakkunnighet, vilket både elever och medlärare med tacksamhet kunna intyga. En ung kvinna föredrar emellertid familjelivet framom allt och hon är alltså nu en lycklig fru.

Skolans nya rektor, agronom Per Byström är en välkvalificerad yngre kraft, som tagit sin ansvarsfulla uppgift på allvar, och vi ha all anledning tro att skolan kommit i goda händer.

Per Byström är född 1901, tog agronomexamen vid Alnarps lantbruksinstitut 1928. Sedan har han haft anställning som lärare med även lantbruksundervisning vid Sigtuna, Hvilans och Hampnäs folkhögskolor (tillsammans 7 år), praktik från större och mindre jordbruk i Ångermanland, Uppland, Södermanland och Skåne samt Weibullsholms

växtförädlingsanstalt; tjänstgjort som lantbruksingenjörbiträde vid torrläggningssplanering (kartläggning och stakning m. m.), tre års sommartjänstgöring som konsulent för Jordbrukareungdomens förbund vid Östersunds hushållningssällskap. Vid tillträdet av rektorsbefattningen vid Pürksi uppsade han denna plats jämte lärarplats vid Hampnäs; sommaren 1930 vistades han i Tyskland och Danmark för lantbruksstudier. — Denna meritlista talar ett tydligt språk.

Skolans nya husmor fru Elisabeth Byström är född 1905, utexaminerad från Statens skolköksseminarium 1929, haft anställning som ekonomiföreståndarinna vid Apelvikens kustsanatorium (5 år) samt husmor vid Arméns underofficersskola, praktik från folkhögsskolehushåll och som köksföreståndarinna vid Örnköldsviks och Östersunds lasarett.

Vi hälsa dessa nya lärarkrafter hjärtligt välkomna och önska vår ungdomsskola all framgång även i fortsättningen.

N. B.

Våra kulturintressen.

Ett genmäle.

I nr. 11 av Nya Kustbon skriver sign. N. B. en rätt lång artikel om våra kulturintressen, däri bl. a. framhålles, att kulturfrågorna icke mera isamma mån intressera vår allmänhet, som för ett antal år sedan. Vidare konstateras, att den inre glöden och arbetsglädjen ej mera äro desamma som förr.

Är det verkligen så? — Kan- ske i såfall endast i Tallinn, men i de svenska bygderna däremot arbetas för närvarande mera intensivt och målmedvetet än någonsin förut. Visserligen medges, att enigheten på flera områden ej är densamma som förut, vilket föga hedrar svenskfolket, men jag skulle närmast tro, att detta beror på tidsandan och den personliga handlingsdriften.

I Nya Kustbon ha sällan ingått några meddelanden om bygdernas kulturarbete, väl mest beroende på att hagen till att skriva om så vardagliga strävanden, som ju äro självklara, ej förefunnits. Jag skall strax bevisa, att svenskbygdens kulturarbete gått framåt och det med stora steg. Vad föreningsverksamheten beträffar så intar Riguldi (Rikull) avgjort en av rangplatserna i svenskbygden; och det är härom jag tänker frambälla några upplysande fakta. I Riguldi arbeta fem föreningar, av vilka brandkårsföreningen och den ånyo inträttade S.O.V.-lokalavdelningen äro de förnämsta, Brandkåren, som bl. a. årligen anordnar två större fester, har alltid kunnat räkna på frivilligt och uppoffrande arbete av såväl medlemmar som utomstående. Den har lyckats uppbåda även andra föreningsmedlemmar till gemensamt arbete. Genom insamlingar, gåvor och festmedel, har den äntligen nått sitt största mål: ett föreningshus i Riguldi, vars byggande i närmaste framtid kommer att påbörjas, trots att föreningen ej ännu på långt när har tillräckligt med medel. Ett präktigt ålderdomshem upp-

Den svenska dagen.

Onsdagen den 6 november — Gustav-Adolfsdagen — är inne. Det har blivit sed, att dagen även här bland svenskarna i Estland firas som "den svenska dagen" med skollov och aftongudstjänst i kyrkan.

Det är en svensk samlingsdag, då alla svenskar jorden runt känna gemenskapen — känna att de ha gemensamma arv och i andligt avseende höra ihop.

Vi framhålla och understryka detta, då vi nu åter samlas för att högtidlighålla denna dag.

restes för några år sedan. S.O.V-s lokalavdelning har arbetat hand i hand med brandkårsföreningen, men även den har anordnat sammankomster, fester, utfärder o.s.v. Varje festprogram hari regel upptagit bl. a. även föredrag i fosterländska, nationella och kulturella frågor, och publik har aldrig saknats. I somras anordnades friluftsfester varannan söndag med underhållande program. T. o. m. skolbarn-föreningarna anordna festafstnar, vars inkomster användas till utfärder till Tallinn och andra orter för att nu ej tala om elevernas jordbruksklubbar och deras tävlingar i rotfruktsodling. Allt dylikt är ju kulturarbete.

S. O. V -s lokalavd. har tillsvidare i främsta rummet blott varit en hjälpande hand i andra föreningsars strävanden, men den har nog också, ehuru medellös, sin utstakade arbetsplan, som torde verkställas. Dess sångkör har rykte om sig att vara svenskorternas bästa, och dess strängbandsorkester är den enda i sitt slag. Föreningens bibliotek har åtskilligt utvidgats, och varje år anskaffas nya band.

I Gambay arbetar en J. U. F. förening. Den har anordnat flera nyttiga kurser, teaftnar, fester, utfärder till jordbruksutställningar o. s. v. Härvid får man ej heller glömma frukterna av "Birkas" och lantmannagillenas arbete. Under de 3—4 sista åren ha de fiesta bönderna utdikad jorden, gjort olika odlingsförsök — anlagt nyodlingar — ofta lika stora, som den ursprungliga åkerarealen. Vad därigenom vunnits, vet bonden själv. Penningetillgångarna äro väl fortfarande små, men alltid finnes nå-

gon biförtjänst. I år ha t. ex. över 100000 liter bär (skogsbär) uppköpst i Riguldi i och för försäljning till Tallinn, vilket betyder att befolkningens ekonomi ökats med c:a 800000 cent; en vacker summa. Så är ju Riguldi också den enda svenskorten, som ej i likhet med de andra begärt eller erhållit någon ekonomisk hjälp utifvån — den har stått på egna fötter, och det är väl därför, som man i Sverige så litet känner denna svenskbygd.

Allt kulturarbete bedrives här som sagt på ett lugnt och målmedvetet sätt. Fosterlandskärleken och de nationella känslorna ha nått en viss mognad. Man vet, var man är och vad man vill! Man plöjer djupa kulturfårar på en redan bearbetad åker, och störtregnen torde knappast kunna utplåna dem. Riguldi (Rikulls) kulturvaktare hoppas det.

Det som framhållits gällde främst en svenskort, men troligen kunna även Vormsi och Noarootsi intyga detsamma om dessa orter.

—1—s.

*

Redaktionens anmärkning:

Redaktionen har med nöje berett plats för ovanstående. Utan att närmare ingå på huruvida genmälet kullkastar artikeln i nr. 11 eller icke vilja vi framhålla, att det är bäst att icke "sätta ljuset under skeppan", och måtte andra följa rikullbornas exempel — samt låta höra av sig och tala om vad de göra. Redan därigenom blir det mera liv i verksamheten i dess helhet.

"Bella"-männens sista färd.

(Insänt).

Som bekant förliste nyligen svenska ångaren "Bella" vid Viil-sandi på Estlands kust. Tills denna dag har havet återgivit fem av de elva offren. Tre rikssvenskar, en finländare och en estländare, den sitnämnde hemmahörande på Kuresaar.

De tre rikssvenskarne — "Belas" kapten, kocken samt en man som förmodas ha varit matros, jordfästes tillsammans med finländaren på kyrkogården i Kihelkond den 23 okt. kl. 13.

Jordfästningen utfördes av pastor A. Janno i närvaro av svenske vicekonsuln Buxhoevden i Kuresaar, estländsk kustbevakningsmilitär samt ett par hundra orts-

bor. Före begravningsakten fotograferades varje lik, varefter en gemensam bild togs av samtliga kistor, som placerats i den ordning de förolyckade flutit i land.

Efter avsjungande av psalmen "Närmare till Dig, vår Guds" höll pastor Janno ett tal, som starkt grep samtliga närvarande.

Så mycket blommor hade sänts de förolyckade främlingarna, att deras gravplats på Kihlkonds nya kyrogård, som av konsul Buxhoevden utvalts invid det ställe där den år 1930 förlista finska ångaren Viréns besättning vilar, fullkomligt täcktes därav.

Som jag var ende närvarande svensk framförde jag i SOV:s namn ett tack till alla som infunnit sig för att hedra de unga nordbornas begravning.

Måtte Estlands jord kännas dem som en lätt börda!

Chr. Schönberg.

Ungdomsföreningen "Framåt" anordnar söndagen den 17 november en familjeafton under medverkan av bl. a. Tallinns svenska kyrkokör och egna krafter. Programmet omväxlande.

Samkvämet kommer antagligen att anordnas i Tyska flickskolans lokal (Raving), Kentmani 6.

Till Estlands Svenska Lärarförbund.

Den vänliga hälsning, som från Eder framfördes till Finlands svenska folkskollärarförening vid dess årsmöte i Mariehamn den 3 augusti, väckte hos dess talrikt församlade medlemmar en varm genklang, och föreningen sänder genom oss undertecknade sin kollegiala återhälsning samt uttalar den förhoppningen, att ett samarbete mellan de båda svenska lärarföreningarna i Estland och Finland måtte komma till stånd.

För Finlands svenska folkskollärarförening:

Algot Jansson
ordf.

Hjalmar Björkvall

Elsa Nyström
sekret.

Läroverkslärarna samlas till kongress.

Den 31 okt. och 1 nov. samlades Estlands mellanskole- och gymnasielärare till sin fjärde kongress i Tallinn i kommerskolans för grossar lokal.

Direktor Kiisel öppnade kongressen och hälsade de över 450 församlade lärarna välkomna.

Närvarande var också Riksförbundsstyrelsen K. P. Äts, som efter kongressens öppnande under livliga applåder besteg talarstolen. Riksförbundsstyrelsen betonade i sitt tal, att Regeringen icke tröttnat i sina nydaningssträvanden. Regeringen ger sig ej förr till ro förrän de föresatta målen äro uppnådda — reformerna genomförda. Bland andra reformer kommer även den påbörjade skolreformen att genomföras. En hel del saker komma att ändras i bildningsfrågan. Det är icke diplomaten, som avgör livets öde. Det har man redan börjat inse och de sökandes antal till lärdomsskolorna har de senaste åren betydligt minskats. Arbetet bör höjas i ära och den falska föreställningen att det för en bildad är en skam att utföra kroppsarbete, bör utrotas med rötterna. Även en bildad person kan mycket väl arbeta på landsbygden med spaden i hand. Det borde också vara skolans uppgift att väcka kärlek till arbetet. "Staten bör växa stor genom arbete!" slutade Riksförbundsstyrelsen.

Kultusminister N. Kann talade om skolpolitikens riktlinjer under den närmaste framtiden. Bl. a. framhöll minister Kann, att gymnasiernas antal framdeles kommer att minskas ända till sitt nuvarande halva antal.

Deltagandet var livligt och diskussionerna sakliga.

Abessinierna undvika strid.

Medan de senaste dygnens italienska framryckning på nordfronten varit tämligen obetydlig och huvudsakligen kan karakteriseras som ett utvidgat konsolideringsarbete, ha de italienska trupperna på sydfronten gjort avsevärda framsteg. På båda fronterna ha abessinierna dragit sig tillbaka och det är tydligt att de åtminstone på sydfronten vägra att låta sig indragas i strid i en för en tekniskt välutrustad armé mycket gynnsammare terräng och att de ej komma att bjuda allvarligt motstånd förrän italienarna kommit upp i bergen.

Den italienska sydarmén rycker fram på tre kolonner, meddelar

Daily Telegraph. En av italiennarnas förnämsta operationsbaser är Lugh i italienska Somaliland och man antager att general Graziano planerar en framryckning därifrån längs Jubaflo den fram till Addis Abeba så snart de andra trupperna nått fram till bergen på andra sidan Ogaden. Den andra kolonnen har gjort avsevärda framsteg längs Webbe Sjebeliflo den och flere byar runt Gheledi ha besatts sedan de blivit utsatta för luftbombardemang. En italiensk styrka säges vara 38 miles sydost om Dagnerei. Den längsta framryckningen har gjorts i norra Ogaden där italienska tanks nått fram till karavanvägen vid Doma vid brittiska Somalilands gräns. Observatörer i brittiska Somaliland förklara att det kan gå veckor innan abessinierna öppna strid.

Italienarna ha mött hårt motstånd vid Gorahai.

Den abessinska regeringen konstaterar, att de italienska kommunkéerna visa storartad fantasi och uppfinningsförmåga, när det gäller att hitta på namn på hövdingar och provinser, som påstås ha underkastat sig italiennarna. Namnen på en del distrikt äro fullkomligt okända och fantasinamn givas åt hövdingarna, som enligt regeringens välgrundade förmodan icke existera. Regeringen har icke fått några bestämda uppgifter om trupp- rörelser på någondera fronten, men arméns framryckning fortskrider snabbt och börjar uppnå en högre grad av effektivitet. Tusentals abessinier anmäla sig varje dag till tjänst men kunna icke antagas på grund av brist på vapen och ammunition.

På grund av den vändning, som kriget tagit, har kejsaren enligt uppgift beslutat att icke låta kröningsjubileet den 2 november få de festliga former, som tidigare planerats. Han skall endast hålla en enkel mottagning för den diplomatiska kåren.

Fredsplaner.

Chefen för Foreign Office Abessinienbyrå har vid besök i Paris diskuterat den abessinska frågan

med experter och de utredningar och förslag som blivit resultatet av dessa diskussioner äro för närvarande under brittiska utrikesdepartementets prövning. Man anser emellertid att det ännu är för tidigt att tala om en definitiv plan för uppgörelse, eftersom de förslag som hittills framlagts icke skulle kunna tillfredsställa de tre parterna, Italien, Abessinien och folkförbundet. Å andra sidan vill man i Downing Street närstående kretsar icke förneka att vissa framsteg gjorts och att det ej är osannolikt att Hoare och Laval vid det stundande Genève-mötet kunna nå en överenskomst om en basis för freds- förhandlingarna. Det förljades att med vissa avprutningar det lösningsförslag som erbjudits Italien vid tremaktskonferensen i augusti åter tagits upp.

Labourtidningen Daily Herald's Pariskorrespondent, som håller före att Frnkrike och Storbritannien redan enats om ett förslag, säger att detta förslag innebär en gränsreglering, varigenom Italien skulle få hela Ogaden, större delen av Danakil och nästan hela provinsen Tigré, dock ej staden Axum.

Italienarna gå fram med tanks.

Enligt rapporterna från krigsskådeplatserna ha de italienska trupperna utvecklat aktivitet på fronterna. På södra fronten företogs i Barrai-flo dens dalgång ett tankanfall, vilket dock icke medförde stora resultat, då de abessinska trupperna planmässigt undvika dylika anfall. Under färloppet av denna aktion blevo en del orter, däribland Gabredarre, belagda med bomber. Från nordfronten rapporteras endast rekognosceringsverksamhet från de italienska flygarnas sida. Italienarna företa spanningsframstötter med de infödda trupperna. De abessinska trupperna lösgöra sig fortfarande på norra fronten från de italienska trupperna. Stridshandlingar i större stil, vilka skulle följa en enhetlig linje, äro icke att anteckna. Ryktesvis förljades att Harrar och Dessie skulle ha bombarderats.

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär
Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.
Tel. Namnanrop. Telegramadress:
Järnbirger.

Gör Edra inköp av
MJÖLK och MEJERIPRODUKTER
någon av våra butiker. Långtidspasteuriserad
mjölk och prima mejerismör.
Jönköpings Mejeriförening.

AXEL JOHANSSONS
CHARKUTERIAFFÄR, TRANÅS
Rekommenderas. Uppköper Fläsk, Kalv,
Får, Ägg, Smör, Levande slaktdjur.
Telefon 173, Telefon 404.

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster-
gatan 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Hotel BORÅS
Rekommenderas.
Uördsamt G. Persson.

Vid besök i Kalmar köpas
CHARKUTERIVAROR
fördelaktigast hos
CARL JOHANSSON
Larmgat. 40, Kalmar. Tel. 12, 10 4.

SPARBANKEN I KARLSKRONA
Grundad 1827.

Betalar högsfa ränta å insatta medel.
Utlämnar lån på förmånliga villkor.

Norrtälje stads och Mellersta
Roslagens Sparbank.

hålls öppen varje helgfri dag kl. 10 f.m. — 2 e.m.
Gottgör högsta gällande ränta

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

Förstklassiga varor från
Hälsingborgs Mjölcentral
Försäljningsställen i alla stadens delar

VEGA

separatorn är enkel, lättskött, renskummande
och slitstark. Lämnar sina köpare största till-
fredsställelse och valuta. Priset billigt.
Agenter antagas.
Eskilstuna Separator A.-B. ESKILSTUNA

Reserverad annonsplats!

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munktell
A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK
Tel 197, 89/— JÖNKÖPING — Telegr. Moto,

A.-B. A. P. JONSSON & Co.
Storgatan 25 * Västervik
Telefoner 57, 373 och 1001. Kontor Stadens och
ortens största parti- och minutaffär i Järnva-
rubranchen

EWEmargarin
hög kvalité
låg pris

Vart ska' jag gå för att få de bästa och billi-
gaste charkuterivarorna!

Jo till

Einar Johanssons
Charkuteriaffärer
Johannesborg 6, Torget. S. Långg. 26.
Tel. 1582. Kalmar. Tel. 1452.
Gör ett besök och Ni blir belåten!

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil.

Konservfabrik för inläggning av finare
anjois och sillkonserver. Tel. 15

HUSMÖDRAR!

Begär alltid Hvilans mejeriprodukter

ÅKARP

Smör, Mjölk & Gräddor.

FERD. ÅHLSTRÖM
Fläsksalteri och Charkuteriaffär
Tel. 43 00 Norrköping Tel. 2 40
Kött-, Fläsk- och Charkuterivaror
parti och minut

ÖSTBERGS KONDITORIER
Stadens äldsta och bästa. Firman grund. 1872.
Östra Storgatan 9, tel. 131 och 18 25
Västra Storgatan 3, tel. 6 04.
Frukost- och Lunchbrickor.
JÖNKÖPING.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merisering
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK
JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER

BURE AKTIEBOLAG BUREÅ
(Skellefteå distrikt)
Tillverkar och försäljer:
Sågade och hyvlade TRÄVAROR, LÅDBRÄ-
DER samt vit MEKANISK MASSA

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredsställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

TRELLEBORGS STUVERI A.-B.
TRELLEBORG
Medlem av Södra Sveriges Stuvareförb.
Telegr.-adr. „Stuveribol.“ Tel. 5 56

Olofströms

Rostfria Kokkärl

rekommenderas

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna
Randiga och rutiga bomullstygger, Bomullsfla-
nell, Crepe-Frottéer, Poplin, Silkesblustyg
Zefyr, Bolstervar, Cover, Coat, Jacquardbolster
Kadettlyg, Möbelyg.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

Herdina Lindebergs eftr.

Inneh.: Anna Sultan
Stora Torget 3. Linköping Tel. 178
1:sta kl. Konditoriserivering
Försäljning av: Choklad, Konfekt,
Bakelser och Småbröd.
Beställningar emottagas.

GEFLE NYA STUVERIAKTIEBOLAG
Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb.
Telegramadr.: Stowing. Tel. 277

Besök Uärnamo!

OTTO JANSSENS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon, Slitstarka, Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.

DAVIDS JÖGREN

Byggmästare

Tel. 58. Strängnäs.

Utför Nybyggnader och Reparationer Ritnin-
gar, Kopieringar och Kostnadsberäkningar
Kontrollantkap samt Värderingar.

DEN GYLDENE FREDEN

vid Järntorget, Stockholm
Tel. 10 80 29

ESKILSTUNABODEN

Parti- och Minutförsäljning av: Huskvarna Jakt-
och Salongsgevä. Bil- och Cykelgummi, Cykel-
delar. Sportartiklar. Fiskredskap. Bosättnings-
artiklar. Kuvertsilver. Järn- & Byggnadsmaterial.
Väl sorterat lager. Lägsta priser.
Tel. 28, 34. August Johan on. Växjö.

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
JÄRVÄGSRESTAURANTEN
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA

rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

KÖTT-, FLÄSK- & CHARKUTERIVAROR
köpas bäst och billigast i
Liljebergs slakteriaffär
Tel. 389. Mariefred

Gävle Manufaktur A/B

STRÖMSBRO Sverige

Nät till fiskare. Rekommenderas

STARKAST och BILLIGAST
äro de äkta Svenskskullvaror som tillverkas vid

Aktiebolaget Fors Ullspinneri, Nyköping
Prover å jakt-, sport- och uniformstygger
sändas på begäran.

Kemisk tvätt och Obs. i Kommissionär
skönfärgning utföres. på alla större platseer

är namnet, som garanterar verklig
kvalitet å plogar och plogdelar

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

MJÖLK är både mat och dryck
och det hälsosammaste av alla födoämnen
HALMSTADSORTENS MEJERIFÖRENING

Landaortens Mejeriförening,
LUND, tel. 123, 1500
Rekommenderar
sina förstklassiga mejeriprodukter.

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.